

BESLUT

SB 241/06

2006-04-05

Dnr: 1331/05-20

SAKEN

Kontroll, SVT2, 2005-11-28, inslag om nya dataspel; fråga om otillbörligt gynnande

BESLUT

Ett av inslagen fällt. Granskningsnämnden anser att det innebar ett otillbörligt gynnande av kommersiella intressen.

AVGIFT

Nämnden beslutar att ansöka hos länsrätten om att Sveriges Television ska betala en särskild avgift.

INSLAGEN

Kontroll är en programserie som handlar om TV- och dataspel. Programmet den 28 november 2005 inleddes med ett sju minuter långt inslag om de nya spelen Ratchet: Gladiator och Sly 3. Smakprov ur spelen visades och företrädare för de företag som utvecklat spelen beskrev vad som var nytt med dem. Den person som representerade Ratchet: Gladiator sa bl.a. följande: "Man kan ta sig upp genom fem klasser, från Marauder upp till Liberator. Och arsenalen kan skraddarsys, vilket är häftigt. Det gäller inte att skjuta sig fram genom ett spel utan att bli ett med upplevelsen, vilket man blir i Gladiator. Spelet är mycket varierat, med samarbetslägen och stödrobotar som följer en, vilket är häftigt. [...] Det är en galax där vad som helst kan hända och där det händer i en mycket större skala än man förväntar sig. Och det gör det både spännande och riktigt kul." Representanten för det andra spelet sa bl.a: "I Sly 3 har vi vår egen stil, våra fans kommer att känna igen sig. Dessutom la vi till spelbara karaktärer, minispel, 3D, flerspelarläge. Allt sådant våra fans bad om efter Sly 2. Vi är mycket stolta över vår prisbelönta stil och ville inte förändra den för mycket." De aktuella spelen recenserades därefter av en medverkande expert i studion. Hon var mycket positiv till båda spelen och gav dem betyget fyra av fem.

Senare i programmet följde ett inslag om Microsofts nya spelkonsol Xbox 360, som skulle börja säljas i Sverige några dagar senare. Inslaget utgjordes av en intervju med upphovsmannen Jay Allard som berättade om Xboxens design och tekniska finesser. Han sa bl.a: "Xbox 360 är i grunden ett extremt spelsystem. Det är världens mest avancerade spelkonsol. Med de möjligheter den har blir den framtidens mest kraftfulla spelkonsol, trots att vi är först. Vi har massor av sportspel, racingspel, spel som Kameo... Vi kommer att ha minst 15 Live Arcade-spel till julhelgen. Och alla kan spelas i vardagsrummet av hela familjen. [...] För de inbitna spelarna är det en fantastisk konsol och mediaspelare. För vanliga spelare är det en framtidssäker mediaspelare och konsol. Vårt engagemang i att förbättra systemet gör det till en vinnare. Det är en säker investering. Xbox 360 har världens bästa spelutvecklare, världens mest engagerade spelutgivare och den bästa mediaupplevelsen." Programledaren sa efter intervjun: "Nästa vecka så släpps Xbox 360 och då får vi väl se i fall grabben har rätt eller inte." Under det ca fem minuter långa inslaget visades närbilder på Xbox 360 under sammanlagt ca en minut. Dessutom visades bilder på utställningsmontrar med Xboxar i olika utföranden under ca 45 sekunder.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att inslaget om Xbox 360 var ren reklam.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att programmet inte strider mot förbudet mot otillbörligt kommersiellt gynnande och anför bl.a. följande.

Kontroll är SVT:s program om TV- och dataspel, där tittarna ska hållas informerade om det senaste inom spelvärlden. Programmet är en mot-svarighet till program om filmer, böcker och musik där intervjuer med författare, regissörer m.fl. som är aktuella med nya produkter ges ett betydande utrymme. Spelutvecklarna i det aktuella programmet bör kunna jämföras med kreatörer inom andra områden. Att först visa ett avsnitt ur spelet, låta kreatören berätta om detta samt därefter låta recensenterna göra en självständig bedömning av spelet är den programform som *Kontroll*, i likhet med många andra kulturbevakande program, arbetar med. Tittarna torde vara väl förtrogna med programformen och det gynnande som uppstått uppvägs, enligt SVT:s uppfattning, av ett betydande informations- och underhållningsintresse.

Marknaden för spelkonsoler domineras av tre stora aktörer; Sony (Playstation), Microsoft (Xbox) och Nintendo. När den nya konsolen Xbox 360 skulle släppas på marknaden var det en av årets absolut största händelser i spelvärlden. Det var alltså journalistiskt motiverat att ägna betydande programtid åt konsolen, då intresset var mycket stort. Redak-

tionen har också varit noga med att försöka behandla alla stora ”tekniksläpp” från de tre huvudaktörerna så likvärdigt som möjligt vad gäller programutrymme. Redaktionens ambition är att göra presentationerna och intervjuerna med spelutvecklarna i samma program som recensionerna, så att tittarna får en helhetsbild och samtidig bedömning av de nya spelen och konsolerna. När det gäller Xbox 360 var detta inte möjligt. Redaktionens tillfälle att intervjua spelutvecklaren Jay Allard under en stor mässa i Amsterdam ett antal veckor innan redaktionen hade möjlighet att testa själva konsolen. Precis som i filmbranschen fick alla journalister träffa spelutvecklaren samtidigt vid en presskonferens på mässan, och möjligheterna att ställa egna frågor var begränsad. I likhet med övrig bevakning inom kultur- och nöjesvärlden måste SVT även inom detta område ha möjlighet att hantera nyheter, för att i ett senare skede granska och recensera desamma. SVT vill understryka att programledaren i sin avannons markerade att Jay Allard talat ensidigt för sin sak och att intervjun skulle följas upp i nästa program. I nästkommande program hade *Kontrolls* recensenter valt att recensera ett antal spel till Xbox 360, och de uttryckte även sina åsikter om den då testade konsolen.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

Ett program som inte är reklam får inte på ett otillbörligt sätt gynna kommersiella intressen (6 kap. 4 § radio- och TV-lagen). Enligt Granskningsnämndens praxis är ett gynnande av ett kommersiellt intresse otillbörligt, om det inte kan motiveras av något informations- eller underhållningsintresse.

Vid överträdelser av bestämmelser och villkor om annonser, sponsring och otillbörligt gynnande av kommersiella intressen kan Granskningsnämnden ansöka hos länsrätten om att programföretaget ska betala en särskild avgift (10 kap. 5 § och 12 kap. 4 § radio- och TV-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Det finns naturligtvis ett betydande informations- och underhållningsvärde i inslag som uppmärksammar nya TV- och dataspel. Det inledande inslaget om spelen Ratchet: Gladidator och Sly 3 innehöll visserligen en rad positiva omdömen om dessa spel, men Granskningsnämnden anser inte att det gynnande som uppkom gick utöver vad som kan godtas i ett konsumentupplysande sammanhang. Inslaget med Jay Allard med däri ingående exponering av spelkonsolen Xbox 360 framstod emellertid som ett rent marknadsföringsinslag och innebar enligt nämndens mening ett gynnande av Xbox 360 som gick utöver vad som kan accepteras med hänsyn till informations- och underhållningsintresset. Inslaget strider därför mot bestämmelsen i 6 kap. 4 § radio- och TV-lagen.

Nämnden kommer att ansöka hos länsrätten om att Sveriges Television ska betala en särskild avgift.

Detta beslut har fattats av Johan Munck, Lena Adelsohn Liljeroth, Annika Åhnberg, Göran Schäder, Jan-Erik Billinger och Pia Brandelius efter föredragning av Eva Tetzell.

På Granskningsnämndens vägnar

Johan Munck

Eva Tetzell